

[Guldberg.]

forhandling om det, men vil gerne have lejlighed til at se på enkelte af disse bestemmelser i et udvalg.

Hastrup: Boligforliget har jo som en af sine væsentligste forudsætninger, at den kommende normalisering af lejemarkedet skal ske på grundlag af en vurdering af lejlighedernes rimelige og reelle værdi, som den i øjeblikket ville være, såfremt der fandtes en passende boligreserve og et mere moderat renteniveau. Forliget opgav hermed det hidtil anvendte princip for lejereguleringer, der tog sit udgangspunkt i 1939-lejen med dertil knyttede korrektioner for senere opførte lejligheder, faktisk leje, udstyr m. v. Det ville vel have været muligt at gennemføre normaliseringen på grundlag af den gældende leje med gradvise årlige procentuelle forhøjelser afpasset efter lejlighedernes standard, størrelse og beliggenhed samt tidligere gennemførte forhøjelser, men resultatet blev altså, at den anden fremgangsmåde blev foretrukket, selv om det må erkendes, at den kan medføre en risiko for en fastlåsning omend på et andet og langt rigtigere niveau end det, der har været gældende i nu 27 år.

Der har fra forskellig side, senest i 2 kronikker skrevet af højesteretssagfører Ole Gangsted Rasmussen, offentliggjort i Berlingske Tidende i går og i dag, været ydret bekymring for det nye princip og for, at boligforliget som sådan vil medføre, at man er lige vidt, når de 8 år er gået. Denne bekymring er motiveret med, at inflationen ikke blot vil fortsætte men yderligere forstærkes. Ingen af os kan med sikkerhed sige, om dette vil blive tilfældet eller ej, men jeg tror ikke, vi ville have handlet rigtigt ved simpelt hen at gå ud fra fortsatte kraftige prisstigninger som et givet grundlag. Noget sådant kunne ikke blot i sig selv have bidraget til at fastholde, men også til yderligere at styrke de inflatoriske kræfter.

Jeg har også overvejet den tanke, som har været nævnt, om en eller anden form for en årlig pristalsregulering af lejen. Men jeg er nået til den opfattelse, at hvis man kommer dertil, at prisen på enhver vare skal pristalsreguleres uden hensyntagen til sine egne muligheder for en selvstændig prisudvikling, vil det kunne få helt uoverskuelige

lige konsekvenser for pengeværdien. I kraft af forligets principper kan der for en lejlighed af rimelig standard og beliggenhed blive tale om årlige stigninger på 10-15 pct. i forhold til den øjeblikkeligt gældende leje, medens der hidtil siden 1939 har været tale om gennemsnitlige årlige forhøjelser på 4 pct. i forhold til den da gældende leje. Det ville næppe have været forsvarligt at gå videre under hensyntagen både til lejerne og pristalsvirkningen.

Kronikkernes forfatter synes i øvrigt at overse to ting, som der kan være grund til at fremhæve. Den ene er, at alternativet til den beslutning, der nu er truffet, ville være ingen beslutning at træffe. I så fald ville vi om 8 år, såfremt inflationen fortsætter, befinde os i en situation, hvor vi bestemt ikke var lige vidt, men langt værre stillet, end det i dag er tilfældet.

Det andet er, at rentesikringsordningen, landsbyggefonden, boligsikringsordningen, båndlæggelsen af en del af lejestigningen, beslutningen om at øge grundudbud og fremme byggemodning, byggerestriktionernes ophævelse og den frie konkurrence inden for byggesektoren alt sammen vil virke i retning af at dæmpe og nedbringe nybyggeriets priser. Vi behøver ikke at betragte det som en naturlov, at nye boliger kun kan blive dyrere. Vi ser, at der kan bygges væsentlig billigere i områder af landet, hvor byggeriet gennem længere tid har været frit, end i de områder, hvor der har været langvarige reguleringer. Vi ser, at i andre lande — senest i Frankrig, endog i Paris — er prisen på nye boliger faldet væsentligt på grund af øget konkurrence og nye produktionsmetoder. Ja, vi ser også, at priserne i det hele taget på langvarige, rationelt og industrielt fremstillede forbrugsgoder trods højere lønninger kan være faldende, når man ser bort fra beskatingens virkninger; man behøver her blot at nævne TV-apparater og køleskabe som eksempler. Det ville ikke have været rigtigt ligefrem at tage inflationen som et udgangspunkt og et grundlag for en boligløsning.

I øvrigt vil jeg gerne sige, at hvis man har den opfattelse, at en boligløsning kan tilvejebringes alene under hensyntagen til synspunkterne hos den ene part — og boligsagen har jo mange parter — tager